

No parlaré d'arquitectura, 81_ **Victor Enrich, artista**

El telèfon més cutre que hi ha al mercat té més potència de processament que la que tenia tota la NASA quan va portar l'Home a la lluna. Aquell ordinador Raytheon de 16 bits i les estacions de treball actuals tenen, però, una cosa en comú: l'establiment d'una relació determinada amb qui els usa. El Raytheon de la NASA, gran, feixuc i matusser, obligava a una relació molt física amb l'aparell. No era possible que l'operés una persona sola. Els tècnics de manteniment havien de ser a la sala. T'aixecaves, el voltaves, dissenyaves estratègies, escrivies molt en una llibreta i t'ho pensaves tres vegades abans de plantejar qualsevol operació per petita que fos. Ara: una persona i una pantalla de la mida d'un teclat que defineixen un espai unipersonal que només pot ser compartit a la xarxa. La pantalla ja no és una pantalla, és una finestra al món virtual que pot esdevenir tàctil, posar-se horitzontal i canviar d'orientació mitjançant un senzill giroscopi per a que dues o més persones la puguin usar simultàniament. Si prenem per una banda aquest ordinador portàtil amb aquesta pantalleta com a unitat d'ús individual per a un operador sedentari a l'altra banda tindrem persones com Christopher Nolan buscant filmar pel·lícules de ciència-ficció amb una càmera a l'espatlla com si d'un cineasta de la *nouvelle vague* es tractés amb la salvetat, però, que una càmera IMAX pot trencar-te la clavícula si te la penges sense ajut a l'espatlla. La creació és sempre un acte físic.

Em fa l'efecte que En Victor Enrich és d'aquells que s'amaguen per treballar. Sí que l'he vist cuinar. En Victor prepara un trinxat amb la verdura molt bullida, la cansalada feta a trossos petits i molt de bitxo de caïena. Te'l serveix ben reposat regat amb un més que correcte vi de taula. L'altre dia, quan vam quedar per a preparar aquest article, vam menjar cigrons amb tripa, amanida de capipota i galtes de be preparades amb all i julivert, amb els queixals a la vista i la llengua que havia quedat cruixent per fora i amb un punt melós per dins. En Victor és de vida, tot i que estigui primet. Sempre està buscant explicacions per a tot, i, com que parla bastant, ja estic a prop de conèixer una cosmogonia completa. També té una certa tendència a l'arbitrarietat que em porta a afirmar que en Victor és un artista.

Ell ve del món del col·laborador dels estudis d'arquitectura. La feina d'aquest tipus de col·laborador està irremissiblement infravalorada, quan no directament menyspreada des del moment en que l'aquests tipus de treballadors no volen embolics que els puguin apartar del

mercat i 2_és difícil o gairebé impossible demostrar què han aportat a l'obra, encara que en alguns casos (tot i que no en tots, tampoc elaborem falses mitologies) l'obra és més seva que de qui la signa. Més d'una patum espanyola no sabria ni escollir la làmpada del seu escriptori sense que un col·laborador l'aconsellés.

En Victor ve d'aquest món. El seu art surt directament de l'ús dels mètodes de treball de la seva època de col·laborador en despatxos d'arquitectura. En Victor feia *renders*, és a dir, visualitzacions informàtiques de projectes per a concursos o presentacions. El *renderista*, que és com es diu aquest tipus de treballador, sol tenir un marge de creació bastant ampli si pensem en que les perspectives, que han de ser el més realistes possible, solen vestir projectes que en la majoria d'ocasions estan encara en fase embrionària. Així que un *renderista* ha de ser una persona molt precisa, acostumada a jugar amb les lleis de la ficció, les mateixes que no et deixen ajuntar en Frodo i en Darth Vader en la mateixa història exceptuant excepcions de tipus postmodern que fan d'aquesta transgressió el centre del relat i que, excepte quan qui les practica és molt bo, que sol ser gairebé mai, no solen tenir cap tipus d'interès, lleis de la ficció que impliquen que si muntas un edifici fotorealista en una fotografia la vista se'n va automàticament als detalls i, si aquests detalls no estan ben resolts, no tens ni perspectiva ni fotografia ni il·lusió de realitat i caus en el més espantós dels ridículs i perds el concurs o es demostra que te l'han apanyat expressament per a tu. El rotllo dels ordinadors que us he fotut al principi venia perquè ara es pot ser precís i precari alhora. Hi ha ordinadors barats amb una capacitat de processament brutal amb els que es pot fer virtualment qualsevol cosa que puguis imaginar. Altra cosa és com gestionar aquesta cosa tan barata que et deixa fer de tot i que normalment el que et deixa fer és quedar com un inútil que té un aparell que sap fer moltíssimes més coses de les que realment fa i no l'aprofita i la cosa queda ridícula-però-molt-ridícula però ningú ho diu per educació.

En Victor va escollir el *render* com a mitjà per a expressar el seu art en una sèrie de visualitzacions oníriques, surreals, prístines, que jugaven a enganyar la vista en virtut d'aquesta precisió fotorealística aconseguida mitjançant una atenció obsessiva al detall i gràcies a aquests ordinadors barats de gran capacitat de processament. Va esdevenir un fenomen mediàtic, sortir a la tele, captar l'interès de galeries d'art i confondre l'opinió pública amb aquells dibuixos que no poca gent va prendre per arquitectures construïdes. Problema: exposar i

vendre *renders* no és usual en aquestes galeries d'art, i sembla ser que el truc aquest de fotògraf d'edicions limitades signades per l'autor en que el que compres és la signatura i no pas la impressió, amb tot el debat associat, tot sovint amb unes càrregues astronòmiques d'esnobisme, sobre què s'aprecia en aquest cas, si la fotografia o el paper i la signatura de marres, el truc aquest no cola, vaja.

Així que en Victor s'ha vist amb la necessitat de crear obres originals, i per originals s'entén úniques, i per úniques s'entén que o la compres i et gastes la pasta o et fots, per a poder entrar al mercat de les galeries d'art.

Així que en Victor Enrich pinta a l'oli, ara. El mètode: es pensa una imatge. La fotografia. La tracta digitalment amb les eines que ell domina i trasllada el resultat a l'oli com si d'una impressora humana es tractés. Pintar no és una qüestió creativa per a en Victor: és estrictament tècnica, mecànica, i, com a tal, molt relaxant. No hi ha reflexió ni decisió en aquest moment de l'acte de pintar. Tota ve abans o després. El resultat és una obra original que pot entendre's com a tal i que pot ser exposada i venuda en una galeria d'art.

Fins aquí les notícies.

Ara toca provar de salvar aquesta confiança que ens tenim en Victor i jo, distanciar-me una mica i provar d'interpretar aquestes pintures. La diferència entre aquest tipus d'obra i els *renders* previs és tan bèstia que no cal comentar-la. El que s'aporta en elles és una atmosfera evanescent, continguda, vaporosa, distant. I per tant, poètica. El curiós és que prové d'una qüestió estrictament tècnica. He estat a l'estudi d'en Victor i crec que és l'estudi de pintura més petit que he vist en tota la meua vida. Posem uns quatre metres quadrats. Com una cambra de bany. La vista és literalment sobre el quadre. La tècnica, gairebé puntillista. El procés, estrictament geomètric: el quadre es va acabant uniformement, per capes, sense dubtes que ja s'han tingut a la fase anterior. És, senzillament, qüestió d'assegurar un resultat prefixat. És a dir: en Victor pinta amb el cap. Aquestes pintures són, per a mi, autorreferencials. No necessites de cap agent extern a elles mateixes per a interpretar-les. El que no és precisament el que es porta actualment en aquest tipus de mercat, perquè ara el que conta és el procés. El puto procés. El procés que cada cop més simbolitza una falsa i perillosament demagògica democratització de l'art, perquè no tothom és capaç d'arribar a produir una obra que tingui resultats consistents i emocionants, però qualsevol fill de

veí és capaç de seguir una recepta destinada a produir un bon procés més o menys ordenadet. El procés, doncs, acaba essent una mena de translació del políticament correcte al món de l'art. Es menysprea el resultat i es glorifica allò destinat a produir-lo encara que no s'hagi arribat enlloc interessant

En Victor és capaç de fer les dues coses. La seva obra és decididament autoreferencial. Però té un procés no exempt d'una certa càrrega d'humor negre al posar èmfasi precisament en allò que menys es valora. Un procés que no deixa de ser una crítica muda al menyspreu de la seva obra anterior.

Però m'agradaria insistir en les pintures.

Aquest és un món de merda. Estic dubtant seriosament de si és el millor dels mons possibles, però sí tinc clara la nostra incapacitat per a millorar-lo sensiblement, més quan les darreres maniobres que veig en qualsevol escala (local, nacional, continental) el poden empitjorar molt. Un dels trets més vulgaritzats, simultàniament apartats, explotats i podrits fins a fer que se n'hagi perdut el sentit és la intimitat, la delicadesa. El que obliga a les persones sensibles com en Victor a amagar-se rere capes i filtres i màscares. És el triomf de la Caverna. La de Plató, vull dir, que fins i tot aquesta expressió està vulgaritzada.

Dir que en Victor és artista li treu la dependència d'un mitjà d'expressió concret. En Victor és fotògraf, perspectivista, pintor. Seria un bon arquitecte si volgués, afirmació que, ja us dic ara, ell no comparteix. El que fa ara ajunta tots aquests mitjans d'expressió: la fotografia, l'art digital i el treball manual, i ho col·lapsa en una obra concreta: una pintura. Perquè en el fons és tot el mateix. Cada un d'aquests passos és un filtre. Una màscara. No tan un mitjà d'expressió com una mena de barricada que aïlla, separa, destil·la la seva sensibilitat i l'amaga com una mena de cosa preciosa a preservar. Com si aquest procés ditxós fos també una màscara. La darrera d'elles. La definitiva. L'obra, per tant, és l'expressió d'allò incognoscible, d'allò que no pots tocar ni dir ni expressar. La bellesa és tant el que hi ha al fons com la superfície plana i muda del quadre. I un altre dia parlem de què volen dir les pintures planes, que sinó m'allargo massa i vull plegar, que necessito un altre cafè.

A en Victor ens el trobarem a Nova York exposant un dia d'aquests. Molta sort.